

Nazareth. 1) Honum varð mikið ágengt, að því er séð verður. Frásagnirnar um starf hans og kenningar eru fullar af kynja-sögnum, eins og allar frásagnir þeirra tíma. Það sem Jesús lagði aðaláherzluna á, var kærleikurinn til guðs og manna og sannfæringin um það, að öllum mönnum bæri að skoða guð sem einn föður. Þetta voru nýjungar, sem ekki stóðu heima við hina dauðu bókstafstrú Gyðingaþjóðarinnar. Og svo, þegar þessi nýjungamaður fór að hallmæla þeim, er varðveittu feðratrúna, og fór að bregða þeim um hræsni, þá eðlilega fékk hann þá alla upp á móti sér. Eftir eins árs starf var hann svo tekinn og lífátinn. Sú sakargift var ranglega á hann borinn, að hann hefði reynt að hrisa undir sig veraldlega valdið, og það var nægilegt að sakfella hann í augum rómversku stjórnarinnar í landinu, sem ekki skifti sér hið minsta af trúarbrögðum Gyðingaþjóðarinnar. En þó að þessi eini maður væri lífátinn, þá lifðu samt fylgjendur hans eftir. Þeir, sem höfðu daglega hlýtt á hann, stofnuðu nú félagsskap með sér, sem hefir hlotið að hafa mjög óákveðnar trúarskoðanir, því enn þá héldu þeir allir fast við hina eiginlegu Gyðingatrú. En bráðum kom maðurinn til sögunnar, sem varð hinn annar höfundur kristindómsins, Páll frá Tarsus. Hefði hann ekki með sínum dæmafáa dugnaði útbreitt hina nýju hreyfingu á meðal fólks með grískri mentun, þá hefði hreyfingin, sem byrjaði með Jesú, að öllum líkindum dáið út austur á Gyðingalandi án nokkurrar verulegrar útbreiðslu. En Páls kristindómur var ekki að öllu leyti hinn sami og sú trú, sem Jesús hafði kent. Páll var lærður guðfræðingur, og hans hugmyndir voru eðlilega frábreyttar hugmyndum trésmíðsins frá Nazareth, sem ekkert kærði sig um guðfræði, heldur að eins um trú, sem hefði áhrif til góðs á allt líf manna. Eftir þessa byrjun sjáum vér baráttu hinna nýju trúarbragða fyrir tilvera sinni gegn ofsóknum og óvináttu þeirra, sem héldu fast við hin eldri trúarbrögð, þangað til að pólitískur bragðarefur, Constantínus keisari, gerir kristnu trúna að lögmætri trú, og veitir henni jafnrétti við hin eldri trúarbrögð; ekki af neinum

1) Jesús var ekki fæddur í Bethlehem samkvæmt skoðun flestra hinna betri hærri kritíkar manna.